

different districts of Chernivtsi region", *Molodyi vchenyi*, no. 3.1 (43.1), pp. 140-143.

8. Kostiuk, Yu. S. (2013). "Characteristics of physical development of students of 5-9 grades (10-14 years) of rural small schools", *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Seria: Pedahohichni nauky. Fizychnе vykhovannia ta sport*, Vyp. 112 (3), pp.239-241.

9. Lysenko, V. V., Ostrikov, A. P., Pavel'ev, I. G., Grishaeva, A. M. (2018). "Comparative characteristics of the physical development of schoolchildren living in urban and rural areas", *Fizicheskaya kul'tura, sport – nauka i praktika*, no.1, pp.89-93.

10. Messner, M. (2000). *Maskulinnost' i professional'nyj sport. Antologiya gendernoj teorii [Masculinity and professional sports. Anthology of Gender Theory]*. sb. per., sost. i kommentarii E.I. Gapovoj i A.R. Usmanovoj. Propilei, pp. 218 – 235.

11. Moskalenko, N. V., Shyian, O. V. (2011). *Innovatsiini tekhnologii u fizychnomu vykhovanni shkolariv [Innovative technologies in physical education of schoolchildren]*. Dnipropetrovsk : Innovatsiia, 238.

12. Panhelova, N. le., Ruban, V. lu. (2018), "Physical condition and motor activity of primary school students of a rural secondary school", *Young Scientist*, no. 4.2 (56), pp. 57-62.

13. Pasichniuk, I. P. (2018), *Vplyv nutrytyvnoho zabezpechennia ta kharchovoi povedinky na fizychnyi rozvytok shkolariv u miskii ta silskii mistsevostiakh [Influence of nutritional provision and food behavior on physical development of schoolchildren in urban and rural areas]: dys. kand. med. nauk : 14.01.10. Lviv, 194.*

14. Pro oblasnyi shchorichnyi konkurs «Krashcha sportyvna hromada Zhytomyrshchyny» [About the regional annual competition "The best sports community of Zhytomyr region"]. *Postanova Zhytomyrskoi oblasnoi rady, № 1134, vid 26.07.2018.* available at: <https://zt.gov.ua/index.php/2018-03-07-13-28-60/>

15. *Protokoly nadannia medychnoi dopomohy ditiam za spetsialnistiu «Dytiacha endokrynolohiia» [Protocols for providing medical care to children in the specialty "Pediatric Endocrinology"] (2006). Za red. N. B. Zelynskoj. Kyiv, 94.*

16. Senatorova, H. S., Telnova, L. H., Dryl, I. S., Hladkov, M. O., Hladkova, I. M. (2013). "Comparative characteristics of physical development of school-age children living in urban and rural areas", *Sovremennaia pedyatryia*, no. 8, pp. 154-158.

17. Saldan, Y. P., Pashkov, A. P., Zhukova, O. V. (2019). "Comparative analysis of physical development of 7-10 year old schoolchildren in urban and rural areas", *Gigiena i sanitariya*, no. 3 (98), pp. 308-313.

18. Yakimovich, V. S.(2006). *Kul'tura v mire sporta [Culture in the world of sports]. Sovetskij sport, 126.*

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2020.7(127).14
УДК 796.86:796.032

Дрюков О. В.
кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
Начальник штатної команди з фехтування
Національної збірної команди України, Міністерство молоді та спорту України, м. Київ

СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ МАКРОСЕРЕДОВИЩА НА РОЗВИТОК СПОРТИВНОГО ФЕХТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Розглянуто питання кількісного і якісного оцінювання впливу макросередовища на розвиток фехтування в Україні методом PEST-аналізу. Встановлено, що в групі політико-правових факторів найбільш значущими є: законодавча підтримка розвитку видів спорту в Україні; в групі економічних – фінансування і матеріально-технічне забезпечення спортивних шкіл; в групі соціальних – рівень тренерсько-викладацьких кадрів та умов праці у спортивних школах; в групі технологічних – інноваційні технології та їх вплив на розвиток фехтування. Результати проведеного дослідження свідчать, що розвиток фехтування гальмує низка факторів макросередовища і умов, які потребують проведення певних реформ.

Ключові слова: PEST-аналіз, макросередовище, оцінка, фехтування, стратегія.

Driukov Oleksandr. Strategic Analysis Of Macro Environment Impact On Sports Fencing Development In Ukraine.

The issue of quantitative and qualitative assessment of the macro environment impact on the development of fencing of Ukraine was carried out by the method of PEST-analysis. It has been established that in the group of politico-legal factors the most significant are: legislative support for fencing development in Ukraine; in the group of economic factors – financing and logistics support of sports schools; in the group of social factors – the level of coaching staff and working conditions in sports schools; in the group of technological factors – innovative technologies and their influence on the fencing development. The findings show that sports fencing development is hampered by several macro environment factors and conditions that require implementation of some reforms.

Keywords: PEST-analysis, macro environment, assessment, fencing, strategy.

Дрюков А. Стратегический анализ влияния макросреды на развитие спортивного фехтования в Украине. *Рассмотрены вопросы количественного и качественного оценивания влияния макросреды на развитие спортивного фехтования в Украине методом PEST-анализа. Установлено, что в группе политико-правовых факторов наиболее значимыми являются: законодательная поддержка развития спортивного фехтования в Украине; в группе экономических – финансирование и материально – техническое обеспечение спортивных школ в группе социальных – уровень тренерско-преподавательских кадров и условий труда в спортивных школах в группе технологических - инновационные технологии и их влияние на развитие фехтования. Результаты проведенного исследования свидетельствуют, что развитие спортивного фехтования тормозит ряд факторов макросреды и условий, требующих проведения определенных реформ.*

Ключевые слова: PEST-анализ, макросреда, оценка, фехтование, стратегия.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам розробки стратегії розвитку організацій, суб'єктів різних галузей присвячено велику кількість досліджень [1, 2, 5, 6, 10 та ін.], що пов'язано з цінністю стратегічного планування як інструмента управління розвитком конкретного суб'єкта в умовах мінливості і невизначеності зовнішнього середовища. Необхідним елементом досліджень, обов'язковим попереднім етапом під час складання будь-якого рівня стратегічних програм, на думку вітчизняних і зарубіжних вчених в галузі стратегічного управління, є PEST-аналіз [3, 4, 8, 9 та ін.].

PEST-аналіз – це маркетинговий інструмент, призначений для виявлення політико-правових, економічних, соціальних і технологічних аспектів зовнішнього середовища, які впливають на розвиток галузі/організації і складається на 3 – 5 років наперед.

Натомість аналіз науково-методичної літератури та досвіду організації роботи спортивних організацій виявив, що питання стратегічного аналізу і планування розвитку видів спорту в цих установах висвітлені недостатньо. Таким чином, проблема освоєння методів та інструментів стратегічного планування, що дозволяють поряд із загальними закономірностями повною мірою врахувати специфіку розвитку фехтування в країні, набуває в даний час все більшої актуальності та потребує подальшого дослідження.

Мета дослідження – визначення впливу основних факторів зовнішнього середовища на розвиток фехтування в Україні.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, інформаційних джерел мережі Інтернет, анкетування, метод експертних оцінок, PEST-аналіз.

Виклад основного матеріалу дослідження. Нами проведено PEST-аналіз та матеріалі дитячо-юнацької спортивної школи (ДЮСШ) з фехтування Київської міської ради «Динамо».

Методика PEST-аналізу передбачає:

- 1) підбір експертів для проведення PEST-аналізу;
- 2) формування експертами основних факторів зовнішнього макросередовища ДЮСШ «Динамо» м. Києва;
- 3) оцінку експертами потенційних зовнішніх сприятливих можливостей та загроз ДЮСШ «Динамо» м. Києва;
- 4) обробку (зведення в одне ціле) експертних висновків;
- 5) оцінку реальної значущості факторів;
- 6) аналіз отриманих результатів.

В якості експертів було залучено 12 компетентних фахівців з фехтування: провідні тренери, члени комплексної наукової групи збірної команди України з фехтування.

Експертами сформовано перелік основних політико-правових, економічних, соціальних і технологічних факторів, які можна віднести до можливостей та загроз зовнішнього макросередовища.

Підсумкову матрицю PEST-аналізу основних факторів макросередовища, що впливає на формування стратегії розвитку спортивного резерву України наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Підсумкова матриця PEST-аналізу за результатами експертних оцінок (n=12)

Фактори макросередовища	Ступінь впливу на об'єкт дослідження (за 3-бальною шкалою)	Середня експертна оцінка (за 5-бальною шкалою)	Оцінка з поправкою на вагу
Політико-правові фактори			
1. Державна політика розвитку фехтування в країні	3	4,6	0,32
2. Ескалація бойових дій на сході України	1	2,5	0,05
3. Стратегія розвитку видів спорту в державі	2	4,3	0,19
4. Законодавча підтримка розвитку видів спорту в державі	3	4,8	0,33
5. Регулювання механізму взаємодії суб'єктів розвитку фехтування	2	4,1	0,18
Економічні фактори			
1. Інвестиційна політика в сфері розвитку фехтування	3	4,5	0,31
2. Забезпечення основними засобами функціонування спортивних шкіл	3	4,4	0,30
3. Фінансування і матеріально-технічне забезпечення спортивних шкіл	3	4,9	0,33

4. Сфера позабюджетного фінансування розвитку фехтування	1	2,8	0,06
5. Заробітна плата тренерів спортивних шкіл	2	4,3	0,19
Соціальні фактори			
1. Демографічні зміни в країні	2	2,8	0,12
2. Рівень охорони здоров'я	2	3,25	0,14
3. Від'їзд за кордон талановитих тренерів і перспективних спортсменів	2	3,58	0,16
4. Рівень тренерсько-викладацьких кадрів та умов праці у спортивних школах країни	2	4,0	0,18
5. Підвищення інтересу дітей і молоді до занять фехтуванням	2	3,1	0,14
Технологічні фактори			
1. Тенденції науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт (НДДКР)	2	4,1	0,18
2. Інноваційні технології та їх вплив на розвиток спортивного фехтування	3	4,7	0,32
3. Нормативно-методичне забезпечення навчально-спортивного процесу підготовки спортсменів	2	4,0	0,18
4. Науково-методичне забезпечення спортивних шкіл	2	3,5	0,16
5. Фінансування наукових досліджень і розробок	1	2,5	0,05

Примітка: Оцінка з поправкою на вагу розраховувалась за наступною формулою [7]: ступінь впливу окремого фактора ділиться на загальну суму впливу факторів і помножується на середню оцінку окремого фактора.

Результати досліджень свідчать про те, що в групі політико-правових факторів найбільш значущим за рівнем вагомості є законодавча підтримка розвитку видів спорту в державі (0,33) та державна політика розвитку фехтування в країні (0,32). В групі економічних факторів найбільш істотними є фінансування і матеріально-технічне забезпечення спортивних шкіл (0,33), інвестиційна політика в сфері розвитку фехтування (0,31), забезпечення основними засобами функціонування спортивних шкіл (0,30). В групі соціальних факторів вирішальним є рівень тренерсько-викладацьких кадрів та умов праці у спортивних школах країни (0,18), від'їзд за кордон талановитих тренерів і перспективних спортсменів (0,16). В групі технологічних факторів найбільш значущими визначено інноваційні технології та їх вплив на розвиток фехтування (0,32), тенденції науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт (НДДКР) (0,18) та нормативно-методичне забезпечення навчально-спортивного процесу підготовки спортсменів (0,18).

Як свідчить аналіз, великого значення для розвитку фехтування у спортивних організаціях набувають політико-правові фактори, які чинять вагомий вплив на діяльність спортивних шкіл. Це пов'язано з тим, що діяльність спортивних шкіл потребує від держави вирішення багатьох питань як суто навчально-методичних, пов'язаних із підготовкою спортсменів, так і правових, які встановлюють правила і норми розвитку видів спорту. Сучасне політико-правове середовище ще не зовсім сприятливе для ефективної реалізації стратегії розвитку фехтування у спортивних школах України. Найбільшу загрозу становить недосконалість чинних законодавчих та нормативно-правових документів усіх рівнів, що не дають змоги забезпечити необхідні умови для реалізації організаційно-управлінських, фінансових, матеріально-технічних, кадрових, навчально-методичних, медичних та інших засад для нормативного функціонування системи розвитку видів спорту.

Значний вплив на розвиток фехтування у спортивних організаціях належить економічним факторам. Проведений аналіз виявив проблему у фінансуванні і матеріально-технічному забезпеченні спортивних шкіл, пов'язані з інвестиційною політикою держави в сфері розвитку видів спорту. Фінансування спортивних шкіл не в повному обсязі призвело до того, що їх матеріально-технічна база не відповідає сучасним вимогам підготовки спортсменів. Згідно зі статистичними даними за 2019 рік, основна частина витрат ДЮСШ, це заробітна плата – 76,6 %, навчально-спортивна робота – 4,4 %, інші витрати – 19 %.

Соціальні фактори, як показали дослідження, чинять значний вплив на розвиток фехтування. Тим не менше, її деякі чинники, такі, як рівень тренерсько-викладацьких кадрів та умов праці у спортивних школах та від'їзд за кордон талановитих тренерів і перспективних спортсменів, знижують ефективність розвитку виду спорту. Таким чином, заходи управлінського характеру у соціальній сфері слід спрямовувати на підвищення рівня кваліфікації тренерського складу та поліпшення рівня праці у спортивних школах.

Технологічні фактори. Використання передових ідей і підходів до навчально-спортивного процесу спортсменів створює міцну основу для довгострокової і ефективної роботи спортивних шкіл. Однак, як показали дослідження, впровадження нових технологій, інновацій у розвиток фехтування відбувається повільно у зв'язку з недостатнім фінансуванням для їх застосування, тому у даний час використовуються застарілі технології, що гальмує розвиток сфери.

Ще одним фактором інноваційної технології, що здійснює вплив на розвиток фехтування, є нормативно-методичне забезпечення навчального процесу спортсменів, яка характеризується високим ступенем консерватизму і низьким рівнем впровадження і розвитку інновацій. Таким чином, визначено низький рівень інноваційної активності спортивних шкіл. Проведений PEST-аналіз показав, що на даний час розвиток фехтування в ДЮСШ Київської міської ради «Динамо» гальмує низка факторів макросередовища і умов, які потребують ефективного управління і проведення ряду реформ.

Висновки. PEST-аналіз – необхідний компонент стратегічної оцінки розвитку фехтування в спортивних школах. Його результати є основою для розробки стратегії, що підвищує ефективність управління розвитком конкретного виду спорту. **Перспективи подальших досліджень** пов'язані з розробкою Концепції розвитку фехтування у спортивних організаціях в Україні.

Література

1. Ансофф И. Стратегическое управление: пер. с англ. М.: Экономика, 1995. 519 с.
2. Демидова М. В. Постнеоклассическая методология социальных наук: SWOT-анализ, PEST-анализ, дискурс-анализ. [Интернет] дата звернення 09.09.2019. Доступно: <http://human.snauka.ru/2016/11/17422>.
3. Гольдштейн Г. Я. Стратегический менеджмент. [Интернет] дата звернення 09.09.2019. Доступно: <http://www.aup.ru/books/m89/>
4. Григорян Г. Л. К вопросу о возможности применения PEST-анализа в стратегическом менеджменте. Современные тенденции развития науки и технологий. 2015; 4; 74 – 6.
5. Зуб А. Т. Стратегический менеджмент (теория и практика). [Интернет] дата звернення 09.09.2019. Доступно: <https://alleng.org/d/manag/man058.htm>.
6. Кіндацька Г. І. Стратегічний менеджмент: навч. посібник. К.: Знання. 2006. 366 с.
7. Словарь терминов маркетинга. [Интернет] дата звернення 09.09.2019. Доступно: http://www.marketch.ru/marketing_dictionary/.
8. Сидорин А. В., Сидорин В. В. Разработка стратегии вуза на основе PEST-анализа. [Интернет] дата звернення 09.09.2019. Доступно: <https://www.top-technologies.ru/ru/article/view?id=34769>.
9. Спиридонова Е. В. PEST-анализ, как главный инструмент анализа факторов дальнего окружения. [Интернет] дата звернення 09.09.2019. Доступно: <http://web.snauka.ru/issues/2017/03/79940>.
10. Хасси Д. Стратегия и планирование: пер. с англ. СПб «Питер». 2001. 384 с.

References

1. Ansoff Y. (1995) Stratehycheskoe upravlenye: per. s anhl. M.: Ekonomyka, 519 s.
2. Demydova M. V. (2016) Postneoklassycheskaia metodolohyia sotsyalnykh nauk: SWOT-analyz, PEST-analyz, dyskurs-analyz. [Internet]. Available from: <http://human.snauka.ru/2016/11/17422> .
3. Holdshstein H. Ya. (2003) Stratehycheskyi menedzhment. [Internet]. Available from: <http://www.aup.ru/books/m89/>
4. Hryhorian H. L. (2015) K voprosu o vozmozhnosty prymeneniya PEST-analyza v stratehycheskom menedzhmente. Sovremennyye tendentsyy razvytiya nauky y teznolohyi. 4; 74 – 6.
5. Zub A. T. (2002) Stratehycheskyi menedzhment (teoriiia y praktyka). [Internet]. Available from: <https://alleng.org/d/manag/man058.htm>.
6. Kindatska H. I. (2006) Stratehichnyi menedzhment: navch. posibnyk. K.: Znannia. 366 s.
7. Slovar terminov marketynha (2019) [Internet]. Available from: http://www.marketch.ru/marketing_dictionary/.
8. Sydoryn A. V., Sydoryn V. V. (2014) Razrabotka stratehyy vuza na osnove PEST-analyza. [Internet]. Available from: <https://www.top-technologies.ru/ru/article/view?id=34769>.
9. Spyridonova E. V. (2017) PEST-analyz, kak glavniy ynstrument analiza faktorov dalneho okruzheniya. [Internet]. Available from: <http://web.snauka.ru/issues/2017/03/79940>.
10. Khassy D. Stratehyia y planyrovaneye: per. s anhl. SPB «Pyter». 2001. 384 s.

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2020.7(127).15

Єфременко В. М.
старший викладач кафедри фізичного виховання
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

БАСКЕТБОЛ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ВАРІАТИВНОГО КОМПОНЕНТУ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ СТУДЕНТІВ

В статті проаналізовано сучасний стан освітньої системи з фізичного виховання у закладах вищої освіти. Виявлено, важливість реалізації варіативного компоненту баскетболу як засобу у фізичному вихованні студентів. В даний час істотно зростає роль фізичної культури і спорту як фактор вдосконалення людини і суспільства. Встановлено, що в умовах, коли відбуваються бурхливі зміни в усіх сферах життя українського суспільства, актуалізується проблема фізичного виховання дітей та молоді, виховання в душі відповідального ставлення до власного здоров'я і здоров'я оточуючих як до найвищої суспільної цінності та індивідуалізації. Якщо раніше метою фізичного виховання було формування фізично досконалої людини, готової до праці та оборони, то на сьогоднішній день пріоритетною є його оздоровча спрямованість, оскільки здорова людина – основа здорової нації. Доведено, що баскетбол є одним з основних засобів розвитку основних рухових якостей та інтелектуальних здібностей, покращенню антропометричних показників, підвищення працездатності в широкому віковому діапазоні.